

COĞ.214 ÜLKELER COĞRAFYASI II

ASYA KITASI VE ÜLKELERİ COĞRAFYASI

2. HAFTA

ASYA KITASININ GENEL ÖZELLİKLERİ

- ❖ Kitanın güneyinde üç büyük yarım ada vardır. Bunlar; Arabistan, Hindistan ve Çin Hindi yarımadalarıdır. Anadolu ise Asya'nın Avrupa'ya en çok sokulan yarımadasıdır. Asya'nın doğu yakasındaki önemli yarımadalar ise Kore ve Kamçatka yarımadalarıdır. Kitanın başlıca adaları ise doğudaki Japon adaları, Tayvan adası ve Filipin Adalarıdır.
- ❖ Asya çok geniş bir alana yayılmıştır. Öbür kıtalara göre en büyük kara yüksekliklerine sahiptir. Kutup ikliminden tropik iklime kadar değişen iklim tiplerinin etkisi altındadır. Bunlara bağlı olarak da diğer diğer kıtalara oranla çok çeşitli hayvan varlığı ve bitki örtüsü vardır.

ASYA KITASININ GENEL ÖZELLİKLERİ

- ❖ Toprak ve bitki örtüsü bakımından Asya, kuzeyden güneye doğru kuşaklar oluşturur. Kuzeyde tundra, orta bölümde step ve güneyde orman kuşağı vardır. Kıtanın akarsuları dörtbir yana ve üç büyük okyanusa dökülmektedir. Kıta genel olarak üç büyük bölgeye ayrılabilir.
 1. Kuzeyde iklim bakımından sert ve soğuk, yeryüzü şekilleri itibarı ile geniş düzlükler ve platolardan oluşan Kutup Asya'sı ya da Sibirya.
 2. Orta bölümde, genelde yüksek dağlar ve havzalardan oluşan iklim bakımından sert karasal bir iklim süren Orta Asya'da step (bozkır) Asyası.
 3. Güney bölümde, Arabistan ve Hindistan platformları ile Himalaya dağlarının güney yarısını kaplayan ve genelde muson rüzgarlarının getirdiği bol yağışlarla tanınan Muson Asyası.

ASYA KITASININ GENEL ÖZELLİKLERİ

Asya kıtasının en büyük adası(Borneo)

Asya kıtasının en çok yağış alan yeri(çerapunçi-Hindistan)

ASYA KITASININ GENEL ÖZELLİKLERİ

- ❖ Asya kıtası nüfus bakımından da üç bölgeye ayrılır. Kuzeyde çok az, orta bölümde orta ölçekli ve güneydoğuda çok yoğun bir nüfus görülür.
- ❖ Asya aynı zamanda çok farklı medeniyetlere beşiklik yapmıştır. Bunlar Doğuda Çin medeniyeti, güneyde Hint medeniyeti, Orta Asya'da ise Türk medeniyetidir.
- ❖ Öte yandan güneybatı Asya ise, adeta medeniyetler yumağı oluşturmıştır. Asurlardan Sümerler'e, Hititlerden Romalılara, Selçuklulardan Osmanlılara ve İslam medeniyetlerine kadar çok sayıda medeniyet yer almıştır.

ASYA KITASININ GENEL ÖZELLİKLERİ

- ❖ Asya tarım, hayvancılık ve sanayi bakımından gelişmemiştir.
- ❖ Ancak, Güneydoğu Asya'da bir pirinç kültürü, Orta Asya'da at kültüründen bahsedilebilir. Çin'in ipek, Hindistan'ın pamuk dokumacılığı geleneksel el sanatlarının zirvesini yakalamıştır.
- ❖ Asya'da sanayileşen ülkeler; başta Japonya, Güney Kore, Taylan, Singapur olmak üzere Türkiye, Çin, Hindistan, Malezya ve İsrail'dir.

ASYA KITASININ OLUŞUMU

- ❖ Asya kıtasının oluşumu, diğer kıtalarda olduğu gibi, dünyanın oluşumu çerçevesinde ele alınır. Kıta bugünkü yeryüzü şekillerini, geçmişteki oluşumuna bağlıdır.

ASYA KITASININ OLUŞUMU

- ❖ Kıta, en eski kıvrım hareketleri olarak Huron kıvrımları oluşmuştur. Paleozoik öncesinde oluşan bu hareketler esnasında Dünya Adası kabul edilen kara parçasının kalıntıları olarak, en fazla Asya kıtasında yer almaktadır.
- ❖ Huron kıvrımları olarak kabul edilen bu eski kütleler, kıtanın daha sonraki oluşumlarında temel çekirdeği oluşturmaktadır.
- ❖ Dünya fiziki haritalarında genelde koyu sarı renkte gösterilen bu kıvrımlar şunlardır; **Arabistan Kalkanı, Hindistan Kalkanı, Hindiçini Platformu, Güney Çin Platformu, Kuzey Çin Platformu, Ordu Platformu, Tarım Platformu, Angara Kalkanı, Kara Denizi ve Çukçe Platformlarıdır.**

ASYA KITASININ OLUŞUMU

- ❖ Üçüncü zaman(Tersiyer) kıvrımları adı verilen dağ oluşumu, kıtanın orta bölümünde doğu-batı doğrultusunda gelişmiştir. Tesis adı verilen çukur alandaki tortul tabakalar kıvrılarak yükseldiler. Alp-Himalaya dağ sistemi oluştu. Huron kıvrımları, yükselmenin şiddetini artırdı ve kıtada dünyanın en yüksek zirveleri oluştu.
- ❖ Dördüncü zaman(Kuaterner) olarak kabul edilen son jeolojik zamanda, önemli bir kıvrım hareketi olmamıştır. Bu zamanın birinci dönemi olarak kabul edilen Pleistosen'de buzullaşma olmuştur. Buzul tabakalarının altındaki kara kütlesi fazlaca alçalmış olduğundan, Asya kıtasının kuzeybatı kesimindeki akarsular halice dökülürler.

ASYA KITASININ OLUŞUMU

- ❖ Doğu kesiminde belirgin buzullaşma hareketi olmadığı için, akarsular delta yaparak denize dökülürler.
- ❖ Günümüzü teşkil eden Holosende ise, bütün dünyada olduğu gibi, Asya kıtasında da, önemli kıvrım hareketleri olmamış ve bunun yerine aşınma, taşınma ve birikme devam etmiştir.
- ❖ Alp dağ oluşumundaki bu hareketler, çok az da olsa yer sarsıntıları olarak devam etmektedir. Alp-Himalaya dağ kuşağı çevresinde meydana gelen bu yer sarsıntıları(depremler), önemli can ve mal kaybına yol açmaktadırlar.

COĞ.214 ÜLKELER COĞRAFYASI II

ASYA KITASI VE ÜLKELERİ COĞRAFYASI

3. HAFTA

